

Bruxelles, 14. veljače 2020.
(OR. en)

5767/20

COMPET 42
IND 15
MI 36

NAPOMENA

Od: Predsjedništvo

Za: Odbor stalnih predstavnika / Vijeće

Predmet: *Priprema za sastanak Vijeća za konkurentnost 27. i 28. veljače 2020.*
Europski zeleni plan – prijelaz na klimatski neutralnu i kružnu industriju EU-a
Prezentacija Komisije
Rasprava o politikama

Za delegacije se u prilogu nalazi napomena predsjedništva na temu „Europski zeleni plan – prijelaz na klimatski neutralnu i kružnu industriju EU-a” s ciljem pripreme za raspravu o politikama na sastanku Vijeća za konkurentnost 27. veljače 2020.

Vijeće za konkurentnost, 27. veljače 2020.

Europski zeleni plan – prijelaz na klimatski neutralnu i kružnu industriju EU-a
Pripremni dokument predsjedništva za razmjenu mišljenja

U europskom zelenom planu, koji je Komisija objavila 11. prosinca 2019., utvrđuje se kako Europu učiniti prvim klimatski neutralnim kontinentom do 2050., potaknuti gospodarstvo, poboljšati zdravlje i kvalitetu života ljudi, skrbiti o prirodi i nikoga ne zapostaviti.

Europsko vijeće potvrdilo je 12. prosinca 2019. cilj postizanja klimatski neutralnog EU-a do 2050., primilo na znanje Komunikaciju o zelenom planu te pozvalo Vijeće da nastavi s radom u skladu s tim potvrđenim ciljem do 2050. Europsko vijeće istaknulo je da će se sljedećim višegodišnjim financijskim okvirom (VFO) znatno doprinijeti djelovanju u području klime.

Osim toga je istaknulo i kako sve relevantno zakonodavstvo EU-a i sve relevantne politike EU-a trebaju biti u skladu s ostvarenjem cilja klimatske neutralnosti te doprinositi ostvarenju tog cilja, uz istodobno poštovanje jednakih uvjeta.

Europski zeleni plan plan je s politikama i mjerama za ostvarivanje transformativne promjene, koja nam je potrebna u svim sektorima. Mnoge od njih provest će se u prvoj godini mandata Komisije i činiti velik dio programa rada Komisije za 2020.

Komisija je najavila da će poboljšati način na koji će se njezinim smjernicama za bolju regulativu i pomoćnim alatima rješavati pitanja održivosti i inovacija. Cilj je zajamčiti da sve inicijative u okviru zelenog plana postignu ciljeve na najučinkovitiji i najmanje opterećujući način te da sve ostale inicijative EU-a budu u skladu sa zelenom prisegom i „ne čine štetu”.

Hrvatsko predsjedništvo u tom je kontekstu spremno olakšavati rasprave u Vijeću o svim prijedlozima.

Mobilizacija industrije za čisto i kružno gospodarstvo

Europska industrija ima središnju ulogu u budućnosti Europe kao važan izvor održivog i uključivog gospodarskog rasta. Snažna industrijska baza temelj je naše konkurentnosti i blagostanja. Bez moderne industrije neće biti moguće preoblikovati društvo u smjeru održive, klimatski neutralne i digitalne budućnosti.

Kao što je navedeno u europskom zelenom planu, za postizanje klimatski neutralnog i kružnoga gospodarstva potrebna je potpuna mobilizacija industrije. Potrebno je 25 godina, ili jedna generacija, da bi se industrijski sektor i svi lanci vrijednosti preobrazili. Tom se preobrazbom europsko gospodarstvo iz linearnoga mora preoblikovati u kružno gospodarstvo, tj. iz onoga koje „uzima, proizvodi, prodaje i baca” u ono koje popravlja, ponovno upotrebljava, ponovno proizvodi i, tek nakon što se te opcije iscrpe, reciklira resurse i vraća ih u proizvodnju. Kako bi se ostvarili rezultati 2050., odluke i mjere trebaju se donijeti u sljedećih pet godina.

Hitno su potrebni novi poslovni modeli koje omogućuje digitalizacija kako bi se ubrzala kružnost i promicala dematerijalizacija našega gospodarstva te bi se time smanjila ovisnost Europe o primarnim materijalima.

Tranzicija je prilika da se prošire održive i radno intenzivne gospodarske djelatnosti. Postoji znatan potencijal na globalnim tržištima za tehnologije s niskom razinom emisija, održive proizvode i usluge. Kružno gospodarstvo jednako tako nudi velik potencijal za nove djelatnosti i radna mjesta. Međutim, ta je preobrazba prespora i neujednačena.

Istodobno, sve dok mnogi međunarodni partneri ne dijele iste ambicije kao i EU koji povećava svoje klimatske ambicije, postoji rizik od istjecanja ugljika. Do njega bi moglo doći zbog prijenosa proizvodnje iz EU-a u druge zemlje s manjim ambicijama za smanjenje emisija ili zbog toga što bi se proizvodi iz EU-a zamijenili uvozom s većim emisijama ugljika. Ako se taj rizik ostvari, neće doći do smanjenja globalnih emisija. Komisija stoga razmatra mehanizam za graničnu prilagodbu emisija ugljika za odabrane sektore (s ciljem predstavljanja prijedloga u 2021.).

Komisija će u ožujku 2020. donijeti industrijsku strategiju EU-a. Njome bi se trebalo pristupiti rješavanju dvostrukog izazova zelene i digitalne transformacije te obuhvatiti sva relevantna područja politike. Europa mora iskoristiti potencijal digitalne transformacije koja je ključna za postizanje ciljeva zelenog plana. Snažniji kružni industrijski lanci vrijednosti ključni su za zelenu i održivu industriju EU-a te omogućuju konkurentne prednosti za EU kao predvodnika na putu prema ugljičnoj neutralnosti. Korporativno upravljanje trebalo bi se promijeniti jer se mnoga poduzeća više usredotočuju na kratkoročnu financijsku dobit nego na dugoročniji razvoj i održivost. Od ključne je važnosti promicanje novih oblika suradnje s industrijom i ulaganja u strateške lance vrijednosti. Jačanje europskih lanaca vrijednosti važno je u globalnom kontekstu radi povećanja industrijske konkurentnosti i strateške autonomije. Projekti od zajedničkog europskog interesa jedan su od relevantnih alata za potporu strateškim lancima vrijednosti na razini EU-a, ali ne bi trebali biti jedini.

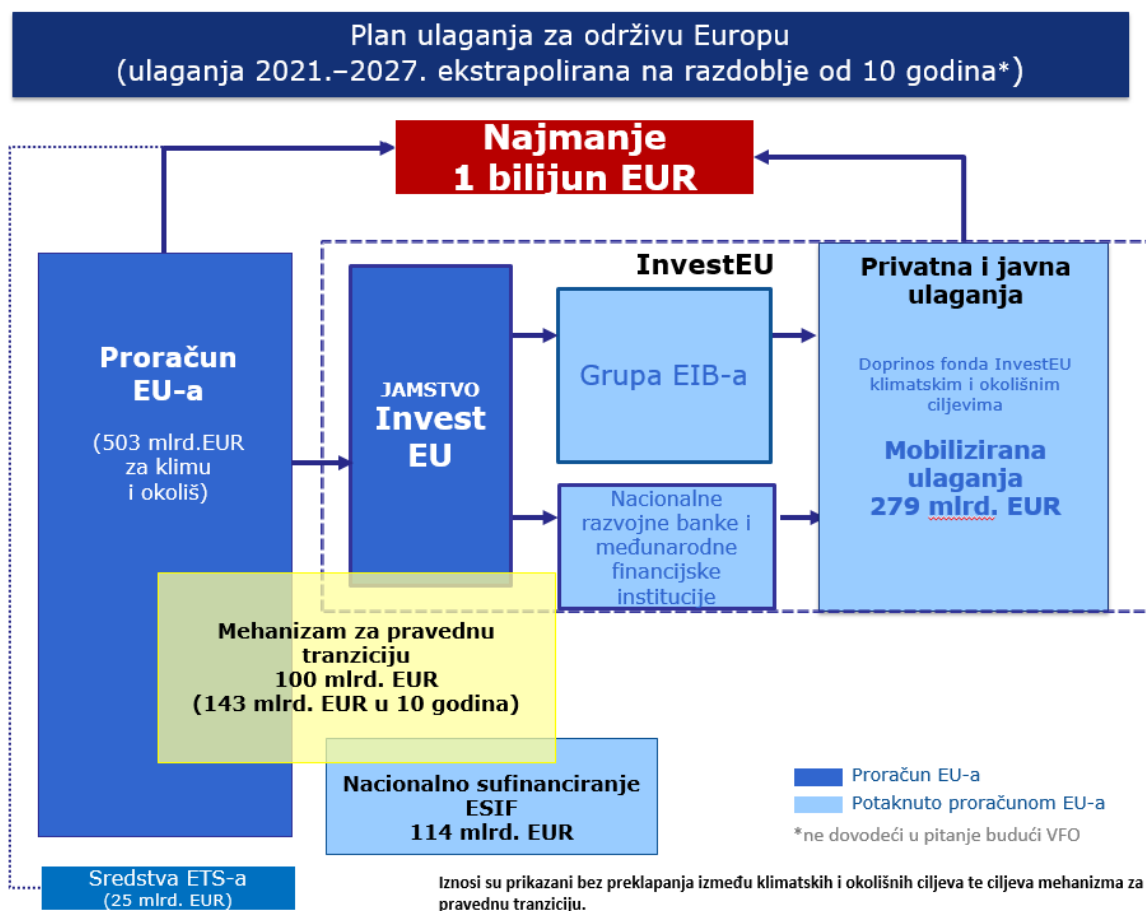
Energetski intenzivne industrije, kao što su industrije čelika, kemikalija i cementa, neophodne su za europsko gospodarstvo jer se njima opskrbljuje nekoliko ključnih lanaca vrijednosti. Izrazito je važno dekarbonizirati i modernizirati taj sektor. U preporukama koje je objavila Skupina na visokoj razini za energetske intenzivne industrije izražena je predanost industrije tim ciljevima.¹ U njima se navode mjere kojima bi se moglo pružiti prave tržišne signale za privlačenje novih ulaganja u Europu, pomoći poduzećima da provedu troškovno učinkovite načine za postizanje klimatske neutralnosti i iskoriste nove poslovne prilike u Europi i inozemstvu. Te su preporuke usmjerene i na potrebu da se osigura pravedna tranzicija te razmotri potreba za osposobljavanjem radnika kako bi stekli nove vještine, kao i da se zajednicama koje ovise o tim industrijama pomogne u upravljanju tranzicijom. Osiguravanje opskrbe održivim sirovinama potrebnima za čiste i digitalne tehnologije također je strateško pitanje za ostvarenje Zelenog plana.

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_6353

Zajedno s industrijskom strategijom, novi akcijski plan za kružno gospodarstvo doprinjet će modernizaciji gospodarstva EU-a i iskorištavanju mogućnosti kružnoga gospodarstva za domaće i globalno gospodarstvo. Glavni cilj novog okvira politike bit će poticanje razvoja vodećih tržišta za klimatski neutralne i kružne proizvode, u EU-u i izvan njega, te preusmjeravanje europskoga gospodarstva prema maksimalnom povećanju zadržavanja vrijednosti i minimiziranju uporabe primarnih resursa. Akcijski plan uključivat će politiku „održivih proizvoda” kojom će se osigurati da proizvodi budu osmišljeni za održivost i cirkularnost te za smanjenje utjecaja na okoliš i društvo tijekom cijelog životnog ciklusa, na temelju usporedivih i provjerljivih podataka. Prioritet će mu biti smanjenje i ponovna upotreba materijala prije recikliranja. Njime će se poticati novi poslovni modeli i utvrditi minimalni zahtjevi za sprečavanje stavljanja proizvoda štetnih za okoliš na tržište EU-a. Time će se ojačati proširena odgovornost proizvođača.

Za prijelaz na održivo i klimatski neutralno gospodarstvo bit će potrebna znatna ulaganja u cijeloj Europi i snažan odgovor politike na svim razinama. Procjenjuje se da će za postizanje trenutnih klimatskih i energetske ciljeve za 2030. biti potrebna dodatna godišnja ulaganja u iznosu od 260 milijardi EUR, što iznosi oko 1,5 % BDP-a za 2018. Za to će ulaganje biti potrebna mobilizacija javnog i privatnog sektora. Komisija je 14. siječnja predstavila Plan ulaganja za europski zeleni plan kako bi se zadovoljile te potrebe za ulaganjima (slika 1.). Najmanje 25 % dugoročnog proračuna EU-a trebalo bi biti namijenjeno djelovanju u području klime, a Europska investicijska banka, europska „klimatska banka”, pružit će dodatnu potporu. Kako bi privatni sektor pridonio financiranju zelene tranzicije, Komisija će 2020. predstaviti obnovljenu strategiju za održivo financiranje.

Slika 1. Elementi financiranja u okviru Plana ulaganja za održivu Europu

Digitalne tehnologije ključne su za postizanje ciljeva održivosti zelenog plana u mnogim različitim sektorima. Komisija namjerava razmotriti mjere kojima bi se osiguralo da digitalne tehnologije kao što su umjetna inteligencija, 5G, lanac blokova, računalstvo u oblaku i računalstvo na rubu mreže te internet stvari mogu ubrzati i povećati učinak politika za suočavanje s klimatskim promjenama, kružnoga gospodarstva i zaštite okoliša. Tim se tehnologijama može ubrzati integracija električne energije iz obnovljivih izvora u europska energetska tržišta i kupce potaknuti na uštedu energije. Digitalizacija pruža i nove mogućnosti za praćenje onečišćenja zraka i vode na daljinu ili za praćenje i optimizaciju upotrebe energije i prirodnih resursa. Europi je istodobno potreban digitalni sektor kojem je u središtu održivost. U tom pogledu nedavno donesena digitalna strategija sadrži mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti i učinkovitosti kružnoga gospodarstva samog sektora, od širokopoljnih mreža do podatkovnih centara. Osim toga, Komisija u sklopu navedenog akcijskog plana za kružno gospodarstvo namjerava posebnu pozornost obratiti području elektronike te će se baviti najvećim nedostacima elektroničkih uređaja u pogledu kružnosti.

U tom se kontekstu ministri i ministrice nadležni za konkurentnost pozivaju na raspravu o ključnim elementima predloženog europskog zelenog plana i razmjenu mišljenja o sljedećim pitanjima:

1. Kako bi se politikama EU-a i nacionalnim politikama trebao podupirati doprinos industrije postizanju cilja klimatske neutralnosti u 2050.? Jesu li potrebne posebne politike i mjere za ključne industrijske sektore u pogledu postizanja klimatske neutralnosti i drugih ciljeva zelenog plana?
2. U kojoj su mjeri preporuke koje je objavila Skupina na visokoj razini za energetske intenzivne industrije u skladu s odgovorima na pitanja (1) i (2)? Koje je aktivnosti i mjere potrebno poduzeti na razini EU-a kako bi se smanjio rizik od istjecanja ugljika?
3. Kako se digitalizacijom može olakšati i ubrzati prijelaz na kružno gospodarstvo?
